

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจริยธรรม
2. เพื่อศึกษาการรับรู้และการปฏิบัติของครู-อาจารย์ ในเรื่องการปลูกฝังจริยธรรมตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
3. เพื่อศึกษาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้คือ (1) เอกสารหลักสูตรแม่บทในส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชาที่เป็นวิชาบังคับ เพื่อศึกษาว่าหลักสูตรมุ่งเน้นจริยธรรม ในคุณลักษณะใดมากน้อยตามลำดับอย่างไร โดยการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรในส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วพิจารณาว่าจุดประสงค์ที่ระบุไว้นั้นมีจุดมุ่งหมายที่จะมุ่งเน้นคุณลักษณะทางจริยธรรมข้อใด (2) ศึกษาการรับรู้ และการปฏิบัติของครู-อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 เพื่อทราบว่าครู-อาจารย์มีการรับรู้หลักสูตรในเรื่องการมุ่งเน้นจริยธรรมในลักษณะต่าง ๆ อย่างไร และในการปฏิบัติการสอน ครูได้มุ่งเน้นในการปลูกฝังจริยธรรมคุณลักษณะใดมากน้อยเพียงใด การศึกษาในชั้นตอนนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา (3) ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นชั้นตัวประกอบของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 โดยใช้แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ ของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ซึ่งการศึกษาตามขั้นตอนต่าง ๆ ข้างต้นมีวิธีการโดยละเอียดดังนี้

1. ศึกษาลักษณะและรายละเอียดของจริยธรรม 8 ประการที่ได้จากผลการ

ประชุมทางวิชาการ เกี่ยวกับจริยธรรมไทยปี พ.ศ. 2524 อันได้แก่การไปสัจจธรรม, การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา เมตตากรุณา สติสัมปชัญญะ ไม่ประมาท ซื่อสัตย์สุจริต ชยันหมั่นเพียร และทวิโอคตปเปะ

2. วิเคราะห์หลักสูตร

2.1 นำเอกสารหลักสูตรในส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร, จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชาที่เป็นวิชาบังคับ มาทำการวิเคราะห์เป็นข้อ ๆ แล้วพิจารณาว่าจุดประสงค์แต่ละข้อดังกล่าว เข้าอยู่ในคุณลักษณะทางจริยธรรมข้อใด การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้กระทำภายใต้การปรึกษา และแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและจริยธรรมตรวจแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

2.2 สรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตร เกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรม ว่าหลักสูตรใดระบุ จริยธรรมคุณลักษณะใดมากน้อยตามลำดับอย่างไร

3. การสร้างเครื่องมือ

3.1 เครื่องมือเพื่อสอบถามครู-อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 6 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบประมาณค่า มีสองส่วนคือส่วนที่เป็น การรับรู้ของครู-อาจารย์ ว่าหลักสูตรมีการมุ่งเน้นจริยธรรมในคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างไร และส่วนที่เป็นระดับการปฏิบัติในการปลูกฝังจริยธรรมของครู-อาจารย์ โดยกำหนดค่าคะแนน เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ก. ระดับการรับรู้การมุ่งเน้นของหลักสูตร เกี่ยวกับจริยธรรมคุณลักษณะต่าง ๆ

ถ้าครูเข้าใจว่ามุ่งเน้นน้อย	ให้คะแนนเป็น	1
ถ้าครูเข้าใจว่ามุ่งเน้นปานกลาง	ให้คะแนนเป็น	2
ถ้าครูเข้าใจว่ามุ่งเน้นมาก	ให้คะแนนเป็น	3

ข. ระดับการปฏิบัติในการปลูกฝังจริยธรรม

ถ้าครูให้การอบรมเพียงอย่างเดียว	ให้คะแนนเป็น	1
ถ้าครูให้การอบรมและศึกษาค้นคว้า	ให้คะแนนเป็น	2

การปฏิบัติของนักเรียน

ถ้าครูให้การอบรม ติดตามผลการปฏิบัติ ให้คะแนนเป็น 3
ของนักเรียนและครูปฏิบัติคนเป็นตัวอย่างด้วย

เครื่องมือนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองภายใต้การแนะนำ และปรึกษากับอาจารย์ที่

ปรึกษา

3.2 เครื่องมือวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน เป็นแบบสอบถามเชิงสถานการณ์ (Situational Test) ของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ เครื่องมือนี้ใช้วัดระดับจริยธรรมแต่ละคุณลักษณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ปีการศึกษา 2526 ซึ่งได้กำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

คะแนน	1.00-1.66	อยู่ในระดับ 1
คะแนน	1.67-2.66	อยู่ในระดับ 2
คะแนน	2.67-3.66	อยู่ในระดับ 3
คะแนน	3.67-4.00	อยู่ในระดับ 4

ในเมื่อ

ระดับ 1 หมายถึงการทำดีเพื่อผลประโยชน์ตอบแทนให้กับตนเอง

ระดับ 2 หมายถึงการทำดีเพื่อผลประโยชน์ของผู้อื่นที่ใกล้ชิดเช่น พ่อ แม่

ญาติ พี่น้อง

ระดับ 3 หมายถึงการทำดีเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ หรือประเทศชาติ

ระดับ 4 หมายถึงการทำดีเพื่อความดีอันเป็นสากล เพื่ออุดมการณ์ไม่หวังสิ่ง

ตอบแทน

4. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรมี 2 กลุ่มคือ

ก. ผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

ข. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

ซึ่งการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

4.1 จังหวัดในเขตการศึกษา 6 มี 7 จังหวัดคือ ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท อุทัยธานี อ่างทอง สระบุรี พระนครศรีอยุธยา

4.2 แบ่งขนาดโรงเรียนใน 7 จังหวัด ออกเป็น 2 ขนาดคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยวิธี ชั้นภูมิ

4.3 สุ่มเลือกโรงเรียนมาจำนวน $\frac{1}{3}$ ของแต่ละขนาด โดยวิธี การสุ่มแบบง่าย

4.4 หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างครู และนักเรียนจากโรงเรียนแต่ละขนาด โดยเทียบตามตารางสำเร็จของ เดวี่ แอนด์ มอร์แกน Krejcie and Morgan

4.5 ก. สำรวจจำนวนครู ของโรงเรียนที่สุ่มได้แล้วทำการเทียบอัตราส่วน

ข. สุ่มรายชื่อครู โดยวิธี การสุ่มแบบง่าย ตามจำนวนครูที่เทียบได้จากข้อ ก.

4.6 ก. สำรวจจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่ได้จากข้อ 8.2.3 แล้วทำการเทียบอัตราส่วน

ข. สุ่มห้องเรียนของโรงเรียนที่สุ่มได้ โดยวิธี การสุ่มแบบง่าย

ค. สุ่มนักเรียนในห้องเรียนที่ได้จากข้อ ข. โดยวิธี การสุ่มแบบง่าย

ซึ่งจากการคำนวณจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดดังนี้ คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 397 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 627 คน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ทำการวิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และสรุปผลการวิเคราะห์ ภายใต้การปรึกษาและแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของครูอาจารย์ และนักเรียนไปให้กลุ่มตัวอย่าง และรับกลับมาด้วยตนเอง

ตาราง 1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งให้และได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู-อาจารย์		กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน	
	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ไ้รับ	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ไ้รับ
ใหญ่	196	151	306	306
กลาง	201	184	321	321
รวม	397	335	627	627
ไ้รับคืนเป็นร้อยละ	84.38		100	

จากตาราง 1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งให้และได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียนดังนี้คือ

ก. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู-อาจารย์ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ครู-อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ 196 ฉบับ ไ้รับคืน 151 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลางส่ง 201 ฉบับ ไ้รับคืน 184 ฉบับ รวมไ้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 84.38%

ข. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ 306 ฉบับ ไ้รับคืน 306 ฉบับ ในโรงเรียนขนาดกลางส่ง 321 ฉบับ ไ้รับคืน 321 ฉบับ รวมไ้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 100%

6. วิธีการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร

วิเคราะห์โดยการนำเอกสารหลักสูตรในส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชา ที่เป็นวิชาบังคับ มาทำการวิเคราะห์ ว่าจุดประสงค์แต่ละข้อข้างกล่าว ให้อยู่ในคุณลักษณะทางจริยธรรมข้อใด

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้กระทำภายใต้การปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดจำนวน 5 ท่านทำการตรวจสอบความถูกต้อง

7. สถิติและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 การวิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ใช้วิธีการแจกแจงความถี่คุณลักษณะทางจริยธรรมที่หลักสูตรระบุไว้ ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชาที่เป็นวิชาบังคับ แล้วหาค่าร้อยละ แล้วเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย

7.2 การวิเคราะห์จริยธรรมแต่ละคุณลักษณะ ตามการรับรู้ของครู-อาจารย์ ว่าหลักสูตร ให้ความสำคัญเพียงใด และครูได้ปฏิบัติในการปลูกฝังจริยธรรมเพียงใด ใช้วิธีการคำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิต (Mean) และนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

7.3 การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของคะแนนของครู-อาจารย์ เกี่ยวกับการรับรู้ระดับการมุ่งเน้นทางจริยธรรมของหลักสูตร และระดับการปฏิบัติในการปลูกฝังจริยธรรม จำแนกตามเพศและขนาด ของโรงเรียนที่ทำการสอนโดยการทดสอบค่า และจำแนกตามอายุของครู-อาจารย์ โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

7.4 การวิเคราะห์ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแต่ละคุณลักษณะของนักเรียน จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ ทำการวิเคราะห์ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต (Mean) และค่า SD

7.5 การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในแต่ละคุณลักษณะของนักเรียน จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่โดยการทดสอบค่า t.

สำหรับผลของการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้จะได้นำเสนอไว้ในบทต่อไป